

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 29 maja 2026 r.

Poz. 705

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 27 maja 2026 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 19 lipca 2016 r. o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania (Dz. U. z 2019 r. poz. 1594), z uwzględnieniem stanu prawnego na dzień 24 maja 2026 r. oraz zmian wprowadzonych ustawą z dnia 17 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania (Dz. U. z 2026 r. poz. 35).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania (Dz. U. z 2026 r. poz. 35), który stanowi:

„Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *W. Czarzasty*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 27 maja 2026 r. (Dz. U. poz. 705)

USTAWA

z dnia 19 lipca 2016 r.

o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania¹⁾

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) właściwość i zadania organów administracji publicznej w zakresie wykonywania przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków zapewniających zgodność użytkowników w Unii z wymogami wynikającymi z Protokołu z Nagoi dotyczącego dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów (Dz. Urz. UE L 150 z 20.05.2014, str. 59), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 511/2014”, oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1866 z dnia 13 października 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 w odniesieniu do rejestru kolekcji, monitorowania zgodności użytkowników i najlepszych praktyk (Dz. Urz. UE L 275 z 20.10.2015, str. 4), zwanego dalej „rozporządzeniem 2015/1866”;
- 2) zasady i tryb przeprowadzania kontroli zgodności dostępu i wykorzystania zasobów genetycznych i tradycyjnej wiedzy związanej z zasobami genetycznymi, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 4 rozporządzenia nr 511/2014, pozyskanych spoza Rzeczypospolitej Polskiej, oraz podziału korzyści z ich wykorzystania;
- 3) zasady odpowiedzialności za naruszenie przepisów rozporządzenia nr 511/2014.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dostęp – dostęp w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia nr 511/2014;
- 2) kolekcja – kolekcję w rozumieniu art. 3 pkt 9 rozporządzenia nr 511/2014;
- 3) rejestr kolekcji – rejestr kolekcji w obrębie Unii, o którym mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 511/2014;
- 4) tradycyjna wiedza związana z zasobami genetycznymi – tradycyjną wiedzę związaną z zasobami genetycznymi w rozumieniu art. 3 pkt 7 rozporządzenia nr 511/2014;
- 5) użytkownik – użytkownika w rozumieniu art. 3 pkt 4 rozporządzenia nr 511/2014;
- 6) wykorzystanie zasobów genetycznych – wykorzystanie zasobów genetycznych w rozumieniu art. 3 pkt 5 rozporządzenia nr 511/2014.

Art. 3. Organem krajowym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 511/2014, jest minister właściwy do spraw środowiska, z tym że wskazane w ustawie zadania dotyczące kontroli użytkowników oraz rejestru kolekcji wykonują organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Art. 4. 1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza plan kontroli użytkowników, o którym mowa w art. 9 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 511/2014.

2. Plan kontroli użytkowników zawiera:

- 1) imię i nazwisko albo nazwę użytkownika;
- 2) termin przeprowadzenia kontroli;
- 3) zakres kontroli;
- 4) wskazanie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, zwanego dalej „wojewódzkim inspektorem”, właściwego do przeprowadzenia kontroli.

3. Główny Inspektor Ochrony Środowiska przekazuje do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw środowiska plan kontroli użytkowników na rok następny do końca listopada każdego roku.

¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków zapewniających zgodność użytkowników w Unii z wymogami wynikającymi z Protokołu z Nagoi dotyczącego dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów (Dz. Urz. UE L 150 z 20.05.2014, str. 59) oraz rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1866 z dnia 13 października 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 w odniesieniu do rejestru kolekcji, monitorowania zgodności użytkowników i najlepszych praktyk (Dz. Urz. UE L 275 z 20.10.2015, str. 4).

Art. 5. 1. Kontrolę użytkowników przeprowadza wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę użytkownika, albo miejsce prowadzenia działalności związanej z wykorzystaniem zasobów genetycznych, jeżeli jest to uzasadnione zakresem kontroli.

2. Protokół przeprowadzonej kontroli użytkownika jest przekazywany niezwłocznie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 511/2014, wojewódzki inspektor wzywa użytkownika do podjęcia działań lub środków naprawczych, o których mowa w tym przepisie, oraz wyznacza termin ich wykonania.

4. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres kontroli użytkowników, kierując się potrzebą standaryzacji działań kontrolnych.

Art. 6. Wniosek o włączenie kolekcji lub jej części do rejestru kolekcji posiadacz kolekcji składa do wojewódzkiego inspektora właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę posiadacza.

Art. 7. Wojewódzki inspektor sprawdza i weryfikuje wniosek, o którym mowa w art. 6, w zakresie spełniania przez kolekcję lub jej część kryteriów, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014, oraz:

- 1) przekazuje wniosek ministrowi właściwemu do spraw środowiska – w przypadku stwierdzenia, że kolekcja lub jej część spełniają kryteria, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014;
- 2) wydaje decyzję o niespełnianiu przez kolekcję lub jej część kryteriów, o których mowa w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014 – w przypadku stwierdzenia, że kolekcja lub jej część nie spełniają tych kryteriów.

Art. 8. 1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza plan kontroli kolekcji lub ich części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji.

2. Główny Inspektor Ochrony Środowiska przekazuje do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw środowiska plan kontroli kolekcji lub ich części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji na rok następny do końca listopada każdego roku.

Art. 9. 1. Kontrole kolekcji lub ich części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji przeprowadza wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę posiadacza kolekcji.

2. Protokół przeprowadzonej kontroli kolekcji lub jej części zarejestrowanych w rejestrze kolekcji jest przekazywany niezwłocznie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 4 zdanie drugie rozporządzenia nr 511/2014, wojewódzki inspektor określa działania lub środki naprawcze, o których mowa w tym przepisie, oraz wyznacza termin ich wykonania.

4. Sprawozdanie, o którym mowa w art. 4 ust. 5 zdanie trzecie rozporządzenia 2015/1866, posiadacz kolekcji składa do wojewódzkiego inspektora.

5. W przypadku gdy działania i środki naprawcze nie zostały wykonane w wyznaczonym terminie, wojewódzki inspektor wydaje decyzję stwierdzającą, że kolekcja lub jej część przestały spełniać kryteria określone w art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014. Decyzja jest przekazywana niezwłocznie ministrowi właściwemu do spraw środowiska.

Art. 10. Główny Inspektor Ochrony Środowiska współpracuje z ministrem właściwym do spraw środowiska w zakresie opiniowania wniosków o uznanie za najlepszą praktykę, o których mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 511/2014, oraz opiniowania zmian lub aktualizacji uznanej najlepszej praktyki.

Art. 11. Kto, wbrew obowiązkowi określonymu w art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 511/2014, przekazuje lub wykorzystuje zasoby genetyczne lub tradycyjną wiedzę związaną z zasobami genetycznymi bez wzajemnie uzgodnionych warunków lub niezgodnie z tymi warunkami, podlega karze pieniężnej w wysokości od 5000 zł do 100 000 zł.

Art. 12. Kto, wbrew obowiązkowi określonymu w:

- 1) art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 511/2014, nie uzyskuje, nie zachowuje lub nie przekazuje kolejnym użytkownikom informacji i dokumentów, o których mowa w tym przepisie,
- 2) art. 4 ust. 6 rozporządzenia nr 511/2014, nie przechowuje informacji związanych z dostępem i podziałem korzyści przez dwadzieścia lat od zakończenia okresu wykorzystania

– podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 zł do 100 000 zł.

Art. 13. Kto, wbrew obowiązkowi określonymu w art. 4 ust. 5 rozporządzenia nr 511/2014, wykorzystuje zasoby genetyczne mimo nieuzyskania zezwolenia na dostęp lub jego równoważnika oraz nieustanowienia wzajemnie uzgodnionych warunków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 10 000 zł do 200 000 zł.

Art. 14. Kto, wbrew obowiązkowi określönemu w art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 511/2014, nie złożył oświadczenia o dołożeniu należytej staranności, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 zł do 20 000 zł.

Art. 15. Kto, wbrew obowiązkowi określönemu w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 511/2014, nie złożył oświadczenia o dołożeniu należytej staranności lub nie przedłożył informacji, o których mowa w tym przepisie, podlega karze pieniężnej w wysokości od 5000 zł do 100 000 zł.

Art. 16. Karę pieniężną wymierza, w drodze decyzji, wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę użytkownika, albo miejsce prowadzenia działalności związanej z wykorzystaniem zasobów genetycznych.

Art. 17. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych uwzględnia się rodzaj i zakres naruszenia, w tym jego wpływ na różnorodność biologiczną, wartość wykorzystanych zasobów genetycznych i potencjalnych korzyści z wykorzystania tych zasobów i tradycyjnej wiedzy związanej z zasobami genetycznymi, dotychczasową działalność podmiotu, który popełnił naruszenie, w zakresie objętym przepisami rozporządzenia nr 511/2014 oraz skutki naruszenia.

Art. 18. Jeżeli okoliczności sprawy i dowody wskazują, że podmiot, który popełnił naruszenie, dołożył wszelkich starań, aby do naruszenia nie doszło, lub że nie miał żadnego wpływu na powstanie naruszenia, a nastąpiło ono na skutek okoliczności, których nie mógł przewidzieć, wojewódzki inspektor odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej i umarza postępowanie.

Art. 19. Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna, na rachunek bankowy wskazany w tej decyzji.

Art. 20. Wpływy z tytułu kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 21. 1. Kary pieniężnej nie wymierza się po upływie 5 lat od dnia, w którym stwierdzono naruszenie.

2. Obowiązek uiszczenia kary pieniężnej przedawnia się po upływie 5 lat od ostatniego dnia terminu, w którym kara powinna zostać uiszczona.

Art. 22. W sprawach dotyczących kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2026 r. poz. 622), z tym że uprawnienia organu podatkowego przysługują wojewódzkiemu inspektorowi.

Art. 23. (pominięty)

Art. 24. 1. W latach 2016–2025 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym ustawy wynosi 14 732 842 zł, z tym że w roku:

- 1) 2016 r. – 0 zł;
- 2) 2017 r. – 1 800 538 zł;
- 3) 2018 r. – 1 616 538 zł;
- 4) 2019 r. – 1 616 538 zł;
- 5) 2020 r. – 1 616 538 zł;
- 6) 2021 r. – 1 616 538 zł;
- 7) 2022 r. – 1 616 538 zł;
- 8) 2023 r. – 1 616 538 zł;
- 9) 2024 r. – 1 616 538 zł;
- 10) 2025 r. – 1 616 538 zł.

1a.²⁾ W latach 2026–2035 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będący skutkiem finansowym ustawy wynosi w roku:

- 1) 2026 r. – 2 822 042 zł;
- 2) 2027 r. – 3 079 694 zł;
- 3) 2028 r. – 2 898 593 zł;
- 4) 2029 r. – 2 968 487 zł;

²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania (Dz. U. z 2026 r. poz. 35), która weszła w życie z dniem 14 stycznia 2026 r.

- 5) 2030 r. – 3 042 594 zł;
- 6) 2031 r. – 3 118 584 zł;
- 7) 2032 r. – 3 196 494 zł;
- 8) 2033 r. – 3 276 421 zł;
- 9) 2034 r. – 3 358 311 zł;
- 10) 2035 r. – 3 442 166 zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy zostaną zastosowane mechanizmy korygujące polegające, w stosunku do osób zatrudnionych do realizacji nowych zadań, na:

- 1) obniżeniu wysokości wynagrodzenia;
- 2) obniżeniu wymiaru czasu pracy;
- 3) redukcji liczby osób zatrudnionych.

2a.³⁾ W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1a, na dany rok budżetowy zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na obniżeniu wymiaru czasu pracy w stosunku do osób zatrudnionych do realizacji zadań określonych ustawą.

3. Organami właściwymi do wdrożenia mechanizmów korygujących, o których mowa w ust. 2, są minister właściwy do spraw środowiska i wojewodowie.

3a.⁴⁾ Organami właściwymi do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2a, są minister właściwy do spraw środowiska, minister właściwy do spraw klimatu i wojewodowie.

4. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, jest minister właściwy do spraw środowiska.

5.⁵⁾ Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1a, jest minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu lub wojewodami.

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁶⁾.

³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 26 sierpnia 2016 r.